

S5E10. Annie Cohen Kopchovsky: Første kvinde på cykel Jorden rundt

Around the world, Ladybird and her crew ready for an adventure that nobody has ever tried before.

USA holder vejret, da Amelia Earhart igen begiver sig ud på en rekordlang flyvetur, denne gang på vej rundt om Jorden.

Then I ran into a storm, which was one of the most severe I have ever been in.

Men hun styrter ned og er endnu ikke blevet fundet. Gertrud Bell knytter stærke bånd til de arabiske stammeledere under sine strabadserende og ikke ufarlige rejser i ørken-sandet.

Every step in the desert, life and fire claim me.

Dian Fossey lever blandt vilde bjerggorillaer i Rwanda og bruger helt utraditionelle metoder for at komme tæt på de truede dyr.

I had to crawl around for two years and came to imitate their peaceful vocalizations and their contentment vocalizations, "rawr" like this.

Du lytter til Den Yderste Grænse. Jeg hedder Bjørn Harvig og har været formand for Eventyrernes Klub. I denne femte sæson skal vi på tur med de vildeste og mest fascinerende kvindelige opdagelsesrejsende. Kvinder der på hver deres måde og mod alle odds ændrede verden.

I dag optager vi Den Yderste Grænse på en noget anderledes måde, end vi plejer. Studiet hjemme i Danmark står tomt, for det er sådan, at jeg er på langfart på cykel med min familie og lige nu sidder på den portugisiske vestkyst og kigger ud over Atlanterhavet, mens solen er ved at gå ned og farver himlen mørkeorange. Derovre på den anden side af det store, blå ocean er solen netop stået op, og her sidder min gode ven og

kammerat i Eventyrernes Klub Tore Grønne, som jeg har haft den store fornøjelse af at rejse sammen med på cykel rundt i Libanon. Er der forbindelse, Tore?

Det kan du tro, der er. Hej, Bjørn.

Hvor er det godt at høre! Tore, fortæl, hvor du er på ferie henne.

Jeg sidder i San Clemente, som er en lille by på kysten i det sydlige Californien mellem Los Angeles og San Diego, hjemme ved min kammerat Max, som jeg selv har cyklet rundt med, og som for nylig har krydset Bajkalsøen om vinteren hen over isen og også cyklet rundt i Himalaya. Han har et lille lyd-setup, som jeg har fået lov til at låne. Så her sidder jeg med udsigt til palmer og Stillehav og er klar til at tale.

Og jeg er så glad for, at du er med, Tore. Og nu håber vi på, at det fungerer, selvom vi sidder med den halve verden mellem os.

Det går vi ud fra, det gør.

Tore, du er journalist og forfatter, til daglig chefredaktør på Opdag Verden og har rejst mere end 50.000 kilometer på cykel, blandt andet fra Kina og hjem til Viborg. Du er desuden formentlig den i Danmark, der ved mest om danske og udenlandske verdenscyklister - altså folk, der vælger at rejse på jernhesten, og som selv tegner stregerne på kortet. Hvilket du faktisk PT er ved at skrive en bog om. Det er en af dem, vi skal tale om i dag. Den første kvinde, der rejste jorden rundt på cykel. Lettisk-amerikanske Annie Cohen Kopchovsky - bedre kendt som Annie Londonderry - rejste i 1894-95 jorden rundt på cykel. Annie, der om nogen formåede at iscenesætte sig selv og blev en mediestjerne, hvor end hun kom frem. Hæng med, for i dag skal vi skifte bekendtskab med en ekstraordinær kvinde, der på alle måder nedbrød forestillingen om, hvad der var muligt for kvinder i hendes samtid. Annie var en entertainer og storyteller, og hun lod ikke sandheden stå i vejen for den gode historie. Hvad var det, der gjorde hende så ekstraordinær? Og hvorfor er hun mere eller mindre glemt i dag? Det og meget mere skal vi snakke om nu. Tore, fortæl hvad i alverden det her gik ud på. Annie skulle cykle jorden rundt. Hvorfor?

Jamen, det er et godt spørgsmål, som der ikke er noget helt klart svar på. Men det, det starter med, som historien går, det er, at i Boston, hvor Annie er vokset op, efter hun kom til USA fra Letland, der sidder der en dag et par rigmænd fra sukkerindustrien på en mørk bar et sted og laver et væddemål om, at der ikke findes en kvinde i verden, der kan cykle jorden rundt på 15 måneder, samtidig med at hun tjener 5.000 dollars undervejs. Og 5.000 dollars dengang det svarer altså til en million kroner i dag eller sådan noget. Det vædder de 10.000 dollars om, at der ikke findes en kvinde, der kan. Hun skal sendes afsted uden en cent på lommen og altså spare alle disse penge op. Og det bliver så af en eller anden grund Annie, der ligesom tager den udfordring på sig og vil cykle jorden rundt.

Ved vi, hvorfor de vælger hende, Tore?

Nej, det gør vi ikke, og det, der bliver mere og mere tydeligt, når man dykker ned i den her historie, det er, at der er faktisk meget lidt, vi ved med sikkerhed, fordi Annie viser sig ikke at være det bedste, det mest troværdige vidne til sin egen historie. Så vi ved ikke, hvorfor det bliver hende, der tager det her på sig. Men det gør det. Og hun er egentlig på mange måder ikke en person, man ville regne med skulle tage det her på sig. Altså, hun er ikke kendt. Hun kan faktisk ikke cykle. Hun lærer at cykle ugen op til, hun sætter afsted på den her tur.

Ha ha. Okay.

Ja. Altså, hun får simpelthen sin første cykel dér. Så det er meget underligt, hvorfor det er hende. Og der er som sagt - det kommer vi nok tilbage til - en del spekulationer om, om hvorvidt det her væddemål overhovedet er rigtigt, eller om det noget, Annie har opfundet.

Tore, fortæl lidt om hendes baggrund. Du nævner selv det der med, at hun er fra Boston, men hun kommer jo fra Letland, som jeg også startede med at sige. Hvad er det for et miljø, hun vokser op i?

Jamen, hun vokser op i et ret vildt miljø på mange måder, fordi hun kommer som 4-5-årig fra Letland til USA. Hendes forældre emigrerer, og de ender så i sådan et kvarter i Boston, der er et af de mest spraglede, multikulturelle, multi-etniske samfund i USA på

det tidspunkt. Man kan gå ned ad gaden og høre 10-12 forskellige sprog talt i løbet af få hundrede meter ned ad gaden, og der bliver lavet mad fra hele verden. Så det er ligesom et sted, hvor der virkelig er den her smeltedigel af folk, der er kommet til USA med den her - kan man godt sige på det tidspunkt - amerikanske drøm om at kunne skabe sig et nyt liv i Amerika. Der vokser hun op. Vi ved ikke særlig meget om hendes barndom, udover at hendes forældre dør, da hun er ret ung. Hun er 16-17 år, da begge hendes forældre dør med et par måneders mellemrum, og kort tid efter dør hendes bror også. Hun bliver så gift ret ung, som er 19-årig eller sådan noget, med en fyr, der hedder Max. De er begge to jøder og bor så i det her område. De får hurtigt tre børn. Så der er ikke rigtigt noget, der ligger i kortene, at det er en jødisk, hjemmegående mor til tre, der som 23-årig sætter ud på den her rejse.

Men der er så meget mere til hende end det, fordi hun er ikke tilfreds med at gå derhjemme. Det gider hun ikke. Så hun får sig et arbejde med at sælge reklamer til aviser, og det er et talent, hun kommer til at bruge på den her tur, da hun sætter ud, fordi det viser sig hurtigt, at hun er helt vildt god til at skabe rigtig meget opmærksomhed om sin tur. Og turen bliver jo så også... ja, opmærksomheden den bliver vild omkring det. Og der ligger flere vilde historier i det. Der er historien om Annie. Men hele det væddemål her, som hun præsenterer for omverdenen, inden hun tager af sted - at det er de her to rigmænd - der lægger en ekstra historie i det, som spiller en stor rolle på det tidspunkt. Fordi man skal huske, at det her er 1890'erne, hvor kvindernes rolle er at være derhjemme, det er at lave mad, og det er at passe børn. Det er ligesom den klassiske victorianske kvinde, der går rundt i de her lange kjoler og med korset og egentlig på mange måder ikke skal have nogen personlige ambitioner. Hun skal være der for sin mand og familien, og det er det. Så der ligger hele den historie i det også, altså at det er en kvinde, der skal gøre de her ting.

Der har været ti år tidligere cirka den første mand, der har cyklet jorden rundt: Thomas Stevens, der brugte to et halvt år på at cykle jorden rundt på en væltepeter, fordi det var den type cykel, man havde dér. Du ved, den her cykel med et med et enormt stort forhjul og et meget lille baghjul, som jo var et helt halsbrækkende transportmiddel, fordi der var altså rigtig langt ned, hvis du faldt. Og den var svær at komme op på, og så var den nærmest umulig at cykle på for kvinder, fordi de havde de her kjoler på. I mellemtiden er der så blevet opfundet det, der minder mere om en cykel, som vi kender dem i dag, og det er så sådan én, Annie skal sætte ud på og ligesom gå imod alle forestillinger om, hvad en kvinde er, og hvad hun bør gøre, og hvilken rolle hun bør have i sam-

fundet. Så der er både det med at cykle jorden rundt, men der er også et opgør mod, hvad en god kvinde er.

Tore, inden vi skal afsted med Annie, så kunne jeg godt tænke mig lige at høre lidt mere om Thomas Stevens, fordi han er jo også en historie, vi næsten burde have brugt et helt afsnit på her i Den Yderste Grænse. Og han er også på jagt efter en af de helt store legender, som leder efter en helt tredje legende.

Lige netop hans historie er også vild. Og hvis jeg lige hurtigt må spole helt tilbage, så det er også en ret vild historie bare om cyklen. Cyklen blev opfundet i 1815 eller sådan noget, efter der var et kæmpe vulkanudbrud i Indonesien, der gjorde, at der blev skudt en masse ting op i atmosfæren og lavede nogle vejrskift, der gjorde, at der blev madmangel over hele Europa. Der var ikke nok heste til at udføre arbejdet, så der var en tysk baron, Baron von Dresen, der var skovfoged, der fandt på at sætte to hjul på en træstamme og så bruge den som en løbecykel, der så blev forgængeren til cyklen. Så gik der et par årtier, inden der var et eller andet geni - og man ved faktisk ikke helt, hvem det var - der fandt ud af at sætte pedaler på cyklen. Det udvikler sig så til den her væltepeter, som Thomas Stevens så i midten af 1880'erne sætter ud for at cykle jorden rundt på og cykler så 25.000 kilometer jorden rundt og bliver altså en stjerne. Han bliver helt vildt kendt. Faktisk så kendt - som du også er inde på - at da Stanley er taget til Congo for at lede efter Dr. Livingstone, og man ikke har hørt fra Stanley i lang tid, så er det Thomas Stevens, der bliver sendt til Congo for at lede efter ham.

Ha ha. Det er helt utroligt.

Ja, det er en sjov krølle på den historie, ikke? Men det siger også noget om den samtid, at der på det tidspunkt foregår en globalisering. Man kan lige pludselig rejse jorden rundt. Der sejler både mellem kontinenterne. Der er jernbaner på tværs af kontinenterne. Der er telegrafene, så du kan faktisk få nyhedshistorier jorden rundt på få timer. Og der er en enorm fascination af de her "jorden rundt"-historier. Jules Verne skrev "Jorden Rundt på 80 Dage" i 1873, og der er Nellie Bly, en kvindelig journalist, der så rejser jorden rundt for at prøve at stikke den her fiktionelle rekord på 80 dage. Og hun bliver en megastjerne i USA. Der bliver lavet et brætspil med hende. Så der er ligesom den her verden, der på en måde er blevet mindre på grund af globaliseringen. Og der er en tørst efter disse historier om folk, der sætter ud for at rejse verden rundt.

Og det er jo så endnu en ting, som Annie spiller ind i. Altså, hun forstår ligesom at læse sin samtid. Hun vil gerne bryde ud af den her rolle som en kvinde, der går derhjemme. Hun synes, det er dødkedeligt. Om hun så opfinder det dér væddemål, som der er mange, der tror, hun gør, så forstår hun i hvert fald at spille ind i den her globaliserede verden og fascinationen for jordomrejser. Hun spiller ind i det koncept, der på det tidspunkt bliver kaldt "the new woman," som er sådan en kvindefrigørelse/feministisk bevægelse. Det her er jo før, kvinder har stemmeret, og hvor kvinder... Som jeg sagde: Det er egentlig forventet af dem, at de ikke rigtig har nogen personlige ambitioner. Og det spiller hun også ind i. Ved at have det her væddemål, så er der noget på spil for alle. Du kan have kvinder, der hepper på hende. Du kan have de gamle, tørre, triste mænd, der sidder og tænker, at det er der ikke nogen kvinde, der kan gøre. Så da hun sætter ud, har hun virkelig lagt op til, at her er der ligesom en historie, der har det hele. Thomas Stevens gjorde det ti år forinden, men han var en stærk mand. Og kan en 23-årig, skrøbelig kvinde sætte ud og gøre det samme?

Og det skal også lige med, at på det her tidspunkt boomer cykler helt vildt. Der bliver solgt flere millioner cykler i USA i 1890'erne. For kvinderne, der går nogle af de store kvinderettighedsforkæmpere faktisk så langt, at de kalder det for en frihedsmaskine, fordi det giver dem mulighed for at komme ud af hjemmet. Normalt skal de egentlig helst eskorteres rundt af deres mand eller en eller anden mand. Men her kan de ligesom cykle rundt og komme ud.

Det hænger ved i dag, Tore. Frihedsmaskinen - det burde vi jo kalde vores cykler.

Lige præcis. For det kender vi jo til, Bjørn, når vi har cyklet rundt, at det er jo det, det er. Og det kræver ikke en masse penge at få en cykel, og der er bare frihed. Du kan dreje til højre og venstre, lige når du vil, og fortsætte lidt ligeud, og så kan du ende med at cykle jorden rundt.

Tore, ved vi noget om, hvad der sker på dagen, da Annie drager afsted. Er det noget folk snakker om inden? Du nævner de her to rigmænd.

Ja, det er det. Det er noget, der bliver nævnt. Ja, det bliver nævnt i aviser, og der er faktisk en stor, officiel "Send Annie afsted" fra Boston, hvor hendes mand og børn så ikke er. Og det lader til, at Annie - nogle folk vil mene lidt skruppelløst - efterlader dem. Og de bliver overhovedet ikke en del af den historie, hun fortæller. Altså, hun fortæller slet

ikke, at hun er gift, og at hun har de her tre børn. Men hun bliver sendt afsted fra Boston på en cykel, på en Columbia-cykel, som er en cykel på godt over 20 kilo. Der er ét gear. Den har godt nok en bremse, men der er ikke noget frihjul, så det vil sige, at når du kører ned ad bakke, så snurrer de her pedaler rundt helt vildt. Og der er så nogle små støtter på forgafelen, hun kan sætte fødderne op på. Men hun sætter jo altså ud i korset og stor, tyk kjole helt ned til anklerne, som kvinder burde gøre på det tidspunkt. Men hun finder hurtigt ud af, at det dér med en kjole, der blafrer helt derned, og nogle pedaler, der er fuldstændig ude af kontrol, det er en ganske sikker måde at ryge i asfalten på. Det var også alt for varmt. Hun sætter afsted i juni, og hvis der er nogen, der har været i Boston eller i New York i juni, så er der altså rigtig varmt og fugtigt og hedt. Så hun sætter afsted på den dér tur og lider faktisk rimelig meget fra starten, fordi cyklen er for tung. Hun sætter jo afsted uden nogen ting. Hun sætter jo afsted uden penge på lommen, med et ekstra sæt tøj og så ellers med en pistol, hvor skaftet er lavet af perlemor, fordi den skal hun bruge til at beskytte sig selv undervejs. Men det er jo ikke unormalt på det tidspunkt.

Og hun har hverken cyklet eller brugt pistolen før, vel?

Nej, ingen af delene. Hun har lært at cykle en uge op til, og hun aner ikke, hvordan man bruger en pistol.

Tore, det lyder jo helt absurd, at man har en pistol med på tur. Men jeg synes også, jeg husker, at nogle af de danske verdenscyklister også gjorde det. Det var jo sådan, at der var en hel del danskere, der cyklede afsted ud i verden i start 20'erne, og de havde også pistoler med. I hvert fald nogle af dem.

De havde også pistoler med. Der er en historie om Polycarpus Lindqvist, der cyklede afsted fra København i omkring 1830, og det var også med en pistol. Den blev konfiskeret i Karachi af briterne, der var der på det tidspunkt, da han nåede dertil. Det var han dybt forarget over, fordi hvordan i alverden skulle han kunne forsvare sig uden den? Thomas Stevens var også bevæbnet på sin jorden rundt-tur, og flere af de andre danskere, der cyklede i 20'erne, de var også bevæbnede. Man skal også tænke på, at USA på det tidspunkt - det var ikke ren wild west, men det vestlige USA var stadigvæk ret vildt på det tidspunkt. Så det var meget standard, at det var det, man gjorde.

Nu nævner du flere gange, Tore, det der med, at vi ikke helt ved, hvad der skete og så videre. Hvor har du dine informationer fra? Hvad har man af kildemateriale? Skrev hun selv, eller hvordan var det?

Nej, altså hun skrev selv en lille bitte smule, efter hun kom hjem. Og så er det ellers fra avisartikler, som der er en fyr, der hedder Peter Zheutlin, der har gravet frem og skrevet en bog om. Han gravede mere end 1.000 avisartikler frem, skrevet jorden rundt omkring hende. Så det er ligesom ham, der er den primære kilde på det. Han har skrevet en bog, der hedder "Around the World on two Wheels," der fortæller hendes historie. Han er faktisk i familie med hende.

Der er skrevet 1.000 avisartikler om hende?

Ja, fordi da hun sætter afsted, der viser det sig, at hun er - det er ikke at gå for langt at sige - hun er et markedsføringsgeni. Hun bliver jo heller ikke kendt som Annie Cohen Kopchovsky, som er hendes navn. Hun bliver kendt som Annie Londonderry. For da hun sætter afsted fra Boston, der sælger hun simpelthen sit efternavn til et mineralvandsfirma, der hedder Londonderry, som et sponsorat. Man mener faktisk, at hun er den første sponsorerede sportskvinde nogensinde. Det er et helt nyt koncept. Og hun sælger reklameplads på sin cykel, hun sælger det på sit tøj. Når hun kommer til nye byer, så viser hun produkter frem for at sælge dem for at tjene penge til det her væddemål. Så hun formår virkelig at fortælle en historie om sig selv. Når hun bliver interviewet, hvor end hun kommer frem, så smører hun rimeligt tidligt tykt på, og det bliver så vildere og vildere, jo længere hun kommer frem på turen. Men jeg kan lige komme med et lille citat her fra bogen af Peter Zheutlin, hvor hun bliver spurgt i løbet af de første par måneder her, om hun ikke er bange. Tit handler spørgsmålene til hende meget om, "Er du ikke nervøs for at blive forelsket i en smuk mand undervejs?" Det affærdiger hun lidt og siger ikke, at hun faktisk er gift og har tre børn. Men hun bliver også spurgt, om hun ikke er bange, hvor hun så på et tidspunkt siger:

"Well, 10,000 dollars is a large amount, and I know that I am taking a big risk and may never again see my native land, but then the grim shadow of death is ever over one's elbow, and my chances for not getting through safely are not sufficiently great to deter me from making the experiment."

Så hun siger altså, at det er dødens skygge, der nærmest lurer over hende konstant, når hun sætter ud. Det er der ikke noget, der tyder på til at begynde med, selvom det er

vildt, at hun sætter afsted på den måde. Altså, hun sover jo i grøftekanter og lader af og til og bliver så også inviteret ind af mange lokale cykelklubber, fordi der er det her cykelboom. Men der bliver skrevet historier om hende, uanset hvor hun kommer frem.

Tore, hvad er hendes plan? Skal hun krydse hele USA?

Planen er, at hun skal krydse hele USA fra øst til vest. Men det tager hende så tre måneder eller sådan noget at komme til Chicago. Og det bliver nogle helvedes måneder, hvor hun cykler rundt i den her kjole, og der er for varmt, og det går for langsomt, så da hun når til Chicago, giver hun faktisk op. Der siger hun, at hun har droppet det hele. Og så ved vi igen ikke helt, hvad der sker. Men på en eller anden måde får hun fat på en ny cykel, som nok er sponsoreret, en Sterling-cykel, som vejer det halve. Hvid cykel med gyldne striber på. Og hun smider simpelthen kjolen og tager i stedet for et par lange, posede bukser på, der går ned til midt imellem knæet og anklen. Og det skulle man jo ikke synes var så vildt, men på det tidspunkt bliver der skrevet så meget om det, fordi det er det helt vildt, at hun gør det, synes man det på det tidspunkt. Altså, man skal faktisk ikke kunne se, at kvinder har to ben i det offentlige billede på det tidspunkt. Og der bliver skrevet avisartikler om, om det overhovedet er sundt for kvinder at cykle. Der er endda nogle eksperter i aviserne, der skriver artikler om, at det kan jo også godt være, at kvinder ligefrem kan opnå en form for tilfredsstillelse ved at sidde og gubbe sig på den dér sadel, og det kan man jo ikke have. Så man skal ligesom se, hvor vildt det faktisk er, at hun sætter ud på den måde.

Nej, nej, nej.

Ja, det er helt vildt langt ude. Og senere går hun faktisk all in og bare klæder sig som en mand. Men da hun så sætter ud fra Chicago igen, vælger hun at cykle den anden vej, cykle tilbage til New York, fordi hun ikke kan nå over Rocky Mountains. Det når at blive vinter inden. Så hun cykler tilbage til New York på sin nye cykel, og så sejler hun ellers til Frankrig med det mål at krydse Europa og Asien og så sejle tilbage til San Francisco og cykle hele vejen rundt. Og det er så her, historien begynder at blive lidt mere... At man ikke skal stole på alt, hvad Annie fortæller. Hun lander i Frankrig, og der cykler hun godt nok. Der cykler hun i et par uger.

Men her begynder hun så også at fortælle det, som Peter Zheutlin i den her bog dokumenterer er rene løgne. Hun skriver, hvordan hun bliver overfaldet uden for Paris af

mænd, der tvinger hende ned, men hun får sat en pistol for tindingen af en af dem, inden de overmander hende, men til sidst lader hende gå. Og de her historier begynder hun at fortælle i de byer, hun kommer frem til, og får skabt noget hype omkring sig selv. Da hun cykler ind i Marseilles, cykler hun ind med foden i en bandage - muligvis fordi hun har lidt problemer. Men hendes fod er bundet ind og hviler på styret af hendes cykel. Og hun har et stort amerikansk flag, der blafrer på cyklen. Og hun har følgeskab af en masse fra en lokal cykelklub, og der står store bigbands og venter og spiller for hende. Hun genopfinder også, hvad hun egentlig må i forhold til det her væddemål, som hun bliver ved med at gentage. For eksempel fortæller hun, at hun taler faktisk seks sprog flydende, men det er imod reglerne, så derfor er hun nødt til at tale til folket på engelsk. Så hun holder lange taler og foredrag for franskmændene og sørger for hvert eneste minut eller to at råbe, "Vive la France!" Og så jubler folk og synes, hun er fantastisk, mens hun står og fortæller ting, som de slet ikke forstår.

Tore, jeg husker, jeg har læst et citat. Og jeg tror faktisk også, at det er fra Zheutlins bog, hvor hun er i USA, hvor hun blandt andet siger, "Jeg fandt ud af, hvad de gerne ville have, og så gav jeg dem det."

Lige netop. Det er lige netop det, hun gør. Entertainerdelen er kæmpestor. Hun finder ud af, hvad folk gerne vil høre, om de gerne vil høre kvindevinklen, om de gerne vil høre cykelvinklen, om de gerne vil have drama. Hun begynder også at fortælle i Frankrig, at hun i New York, inden hun nåede derover, blev overfaldet af en sort mand ved en togbane, som hun skød, inden hun lige nøjagtig undgik at blive ramt af et tog. Det har hun altså ikke fortalt før og fortæller heller ikke senere. Hun har ikke noget problem med at fortælle én historie i én by og en anden i den næste. Hun fortæller også både, at hun er forældreløs, at hun har læst medicin på Harvard i tre år, at hun er revisor, at hun er arving til en stor formue, at hun er medicinstuderende, der lever af at skære kadavere op. Altså, hun ændrer historien løbende, alt efter hvad der lige passer hende bedst, og hvad folk gerne vil høre.

Hvorfor tror du, hun gør det?

Jamen, jeg tror, at hun sætter ud, og hun har ligesom en drøm om at bryde ud af sit liv derhjemme. Så jeg tror, hun sætter ud og finder langsomt ud af, at hun kan slippe afsted med de her ting, og hun skaber simpelthen en ny person. Hun ligger ligesom Annie

Cohen Kopchovsky bag sig, og så opfinder hun hende her Annie Londonderry, som bare er den her vilde karakter. Så jeg tror, hun går ligesom i karakter, og så går hun ellers bare all in. Hun bliver jo beskrevet alle steder som enormt smilende, leende, charmerende, imødekommende. Så jeg tror, at hun nyder opmærksomheden og friheden, der er i det hele, og at hun ligesom kan være lige præcis den, hun gerne vil. Og så bliver der også spekuleret i, at der er jo også en økonomisk ting i det, fordi hun sparer også ligesom op til, at hun kan holde de her foredrag undervejs, og hun sælger postkort med billeder og så videre og begynder faktisk at tjene rigtig mange penge. Og de historier, dem skruer hun helt vildt op for, da hun så sætter ud videre fra Marseilles.

Fordi her hopper hun så på en båd, på sådan en stor steamer, og så er det altså ikke meget, hun cykler. Så er hun lige i havnen i Alexandria og Sri Lanka, og hun er i Singapore og et par andre steder. Men hun cykler faktisk ikke. Så der begynder hun bare at rejse jorden rundt med sin cykel. Men hun sender telegrammer forud til aviserne i de byer, hun kommer til, at nu kommer den verdensomcyklende Annie Londonderry til byen. Og hun bliver mødt af store folkemængder og bands, der spiller, og møder alle mulige mennesker, selvom hun ikke rigtig cykler mere.

Tore, det er jo en fantastisk iscenesættelse af hende selv. Altså det der med at hun, som du siger, selv skriver telegrammer til den næste by om, at nu kommer der en verdenskendt rejsende på cykel. Hun blev i den forrige by taget imod med brassband og byfest, og så sidder der stakkels folk i den næste by og tænker, "Nå, vi må gøre det samme."

Ja, så må de nok også hellere gøre det. Hun er vanvittigt dygtig til det. Det er der ikke nogen tvivl om.

Tore, det lader til, at hun formår faktisk at blande fiktion og virkelighed. Og det er jo, tænker jeg, et vildt spændende emne. Eller i hvert fald iscenesættelsen af sig selv som emne. Fordi jeg tænker måske også, at det siger lidt om tiden. Altså, gjorde mange af de andre store opdagelsesrejsende ikke også det? Nu siger jeg ikke, at de sagde usandheder...

Nej, men det skal der nok have været noget af. Det tror jeg helt sikkert, at der er blevet skruet på nogle knapper, og der er nogle ting, der er blevet overdrevet, og nogle ting, der er blevet udeladt, som hun jo netop også gør. Og da hun så når tilbage... Altså fra

hun sætter ud fra Marseilles, til hun igen er i San Francisco, der går der ikke mere end 7 uger. Så der skulle man jo synes, man kunne sige sig selv, at hun ikke har cyklet. Hun fortæller så, at hun har cyklet tværs over Indien og fortæller vilde historier fra Indien. Altså det er historier om, hvordan hun er på tigerjagt fra elefantryk om natten med en indisk prins, og de skyder en kongelig bengalsk tiger, og det skind er nu hjemme ved hendes mor. Altså, hendes mor er død mange år forinden, men det fortæller hun stadigvæk. Hun fortæller, at de bedste veje i Indien går igennem kirkegårdene kilometer efter kilometer. Men det er ulovligt at cykle der, fordi hvis du kaster en skygge over en grav, så bliver du altså blev du henrettet. Men det bestikker hun sig ud af. Hun fortæller, at hun har set en mand med en fod som en kylling og en anden mand, der har et ben formet som en elefant. Hvad det så end betyder. Altså, hun kammer helt over på de her historier, som folk hjemme i USA jo gerne vil høre. Der er en tørst efter de her historier. Og hun har nogle helt vilde beskrivelser fra, at der er krig mellem Japan og Kina på det tidspunkt. Og der vil jeg lige læse en kort passage, hvor hun skriver, hun er cyklet op til fronten. Det er en historie, der fylder meget i medierne i USA, så den skal hun kunne fortælle, når hun kommer hjem. Så hun fortæller den her historie. Det her er faktisk med hendes egne ord noget, hun har skrevet. Lad mig lige læse op. Der er lige noget på engelsk, og så kan vi lige tage den på dansk bagefter. Men hun skriver, at hun er på vej ud mod fronten i den her krig:

"The river was frozen over. But when near the shore the ice broke, and we fell in. When in that predicament a party of China men appeared on the opposite bank and fired at us, killing a Japanese guy, and I was shot in the shoulder. The same day we were captured by the Japanese and were thrown into a cell and left without food for three days. There was no protection from the bitter cold, and I suffered keenly. While thus imprisoned" - og nu kommer det - "a Japanese soldier dragged a Chinese prisoner up to my cell and killed him before my eyes, drinking his blood while the muscles were yet quivering."

Altså. Og det her er ren fiktion. Altså, hun skriver, at hun bliver smidt i fængsel, og at der bliver slæbt en mand op foran hende, der bliver dræbt, og at hans blod så bliver drukket, mens liget stadigvæk skælver. Så det er sådan nogle historier. Hun siger også lige, hun tager en afstikker op til Sibirien for at se, hvordan fangerne deroppe har det. Og det er overhovedet ikke muligt med den tidslinje, der ligesom er. Så hun skruer så meget op for historierne, så da hun lander i San Francisco, der er hun lige pludselig verdenskendt, og i USA er hun så god en historie, at uanset hvor hun kommer frem, så

venter aviserne og skriver store artikler om Annie Londonderry, der er på vej jorden rundt.

Tore, har vi nogle nedslag på rejsen, da hun kommer hjem tilbage til USA?

Jamen, det sker en masse, da hun kommer hjem, fordi hun er jo blevet så utrolig kendt, så hun begynder at få følgeskab tit af mandlige cyklister, som cykler med hende. Der er blandt andet, da hun cyklede fra San Francisco, cykler hun til Los Angeles, og der cykler hun faktisk i fem uger med en ung gentleman - som på det tidspunkt også har været ret vild, at hun ligesom slår følgeskab med en mand og cykler med ham. Og de cykler ned langs kysten og tager virkelig deres tid. Og da hun så når til Los Angeles, der skal hun jo så mod øst. Og det her, hvor man også kan tale lidt om, at det kan godt være, at alt ikke var sandt, men hun gør faktisk nogle ret vilde ting. For derfra sætter hun sig ud for at cykle igennem ørkenerne i det sydlige Californien. Og det er altså nogle barske, barske områder. For det første så på det her tidspunkt, altså Los Angeles er stadigvæk en by med 40.000 mennesker. Det er stadigvæk slutningen af det vilde vesten herude. Der sker ikke meget langs vejene, når hun kommer ind i ørkenen. Og i de der ørkener sætter hun altså afsted sidst på foråret i begyndelsen af sommeren. Jeg har selv ligget og cyklet rundt i de ørkener på det tidspunkt af året, og det er altså 40-45 grader, og der er langt mellem vand og langt mellem skygge. Men hun kæmper sig igennem de her områder. Nogle gange i følgeskab med folk. Nogle gange alene. Nogle gange tager hun måske lidt et tog. Men hun formår at komme mod øst stille og roligt. Kommer til Arizona, som på det tidspunkt ikke er en del af USA endnu.

Hun kommer til El Paso, og der er der en meget sjov historie, der lidt siger noget om, hvad det egentlig er for en verden, hun stadigvæk cykler rundt i. For hun kommer her, der er rygtet om hende igen løbet forud. Altså, folk ved, at Annie Londonderry er på vej, og hun har oplevet alle de her vilde ting. På det her tidspunkt har hun fortalt historierne om, hvordan hun har været ved frontlinjen i krigen mellem Japan og Kina, og alle de vilde historier fra Indien og fangelejligheder i Sibirien og så videre. Så hun trækker altså fulde huse, når hun kommer til de her byer. Der bliver sat foredrag op. Hun bliver gerne i de større byer et par dage, hvor hun sælger souvenirs, og hun udstiller sin cykel, og hun tager imod betaling for autografer og billeder. Og så holder hun så de her store foredrag, hvor hun virkelig er i sit es og skruer op for historierne. Der er en meget pudsigt, lille krølle på det i El Paso, hvor hun holder et af de her foredrag, og det ved hun vist ingen gang selv, men en af tilhørerne i salen er John Wesley Hardin, som er en berygtet

outlaw fra det gamle vilde vest. Og han er faktisk hendes foredrag, fordi han har brug for et alibi, fordi mens han sidder der, har han hyret fire mænd til at slå en mand ihjel, fordi han er forelsket i mandens kone. Så det sker, mens hun er der. Igen lidt tilbage til det der med at rejse med pistoler. Altså, det er stadigvæk det vilde vesten. Og John Wesley Hardin... der er nogen, der kommer efter ham, og han kommer op at skændes med en sherif med det resultat, at han skyder mod sheriffen, og sheriffens far så går ind på en bar i El Paso, hvor John Wesley Hardin sidder, og simpelthen skyder ham i baghovedet og myrder ham. Og sheriffens far når ikke engang i retten, før han bliver skudt i en duel på gaden. Og det er bare lidt til at sige noget om, hvad det er for en verden, hun cykler ud i på det tidspunkt. Hun cykler igennem de der ørkener og kommer til nogle af de her byer. Hun er stadigvæk alene som kvinde på et tidspunkt, hvor det gør man bare ikke. Og det er jo nogle af de her historie, der også taler for, at hun gør nogle vilde ting.

Ja, ja. Hvis de dér ting foregår i USA, så tror folk vel helt klart også på de historier, hun fortæller om, hvad hun har oplevet ude i den store verden.

Ja, ja. Lige netop. Helt sikkert. Og det er igen den der med, at hun formår jo at fortælle folk det, de gerne vil høre også. Altså, så kommer hun til Nebraska, hvor hun så fortæller alle, at Nebraska er de bedste mennesker, hun har mødt på hele sin jordomrejse. Det er de mest gæstfrie og de mest venlige. Og så ændrer den historie sig så lidt, når hun kommer til andre stater. Men ja, hun formår at skabe den der helt vilde opmærksomhed om sig selv, uanset hvor hun kommer frem. Og det tjener hun jo en masse penge på også. Og der er altså også her, hvor der er nogen, der begynder at skrive kritiske avisartikler om hende. Det ved vi ikke så meget om, hvad hun siger til. Men der er ét lidt længere citat her, hvor hun reagerer på de negative omtaler, der kommer, og hvor hun skriver:

"Did you see the scorching the reporter for the cycling column of a daily paper gave me? Wasn't it great? Just what I wanted! Thought he was worrying and mortifying me? Ha! I'm going to write up some beautiful roasts of myself and send them to some of the leading dailies and I'll get all the free advertising and notoriety I want, and everybody will be on the lookout for me. Then people will flock to see me and buy me cheap souvenirs over which they can lift their hands in thankfulness that they have not the courage to make of themselves wheeling adventures and advertisements for the sake of husband and children and at the same time envy me, my hardihood and business sense."

Så her siger hun, hun er ligeglad med, at hun kan skrive noget endnu værre om sig selv

end det, der bliver skrevet om, da folk begynder at kritisere hende og kalde hende en løgner. Og her er det faktisk også den eneste gang, hun åbner op for at skrive, at hun faktisk har en mand og børn derhjemme. Og det spekulerer Peter Zheutlin, der har skrevet den her bog, faktisk også lidt i, at kan en af grundene til, at hun tager afsted, faktisk også være, at hun tjener en masse penge? Det kan jo godt være, at hun faktisk også gør det for at forsørge familien derhjemme og igen for at bryde ud af det her liv derhjemme, som hun tydeligvis ikke er tilfreds med.

Der er formentlig ikke nogen én klar grund. Det er et mix af det hele.

Et mix af det hele. Jeg tror, det udvikler sig. Det lader det til, at det udvikler sig, som hun rejser afsted. Hun ser, hvad hun kan slippe afsted med og tjener så pengene. Hun siger jo, da hun kommer hjem, at hun har tjent mere end de her 5.000 dollars. Og det er altså tjent ud over de penge, hun har brugt undervejs. Så hun siger jo, at hun har lagt det, der svarer i dag til en million kroner til side. Plus at hun får to millioner kroner fra rigmanden her, hvis han altså eksisterer. Og det ved vi ikke, om han gør. Der er nogen, der har spekuleret i på det tidspunkt, at hele det her væddemål faktisk er opfundet af en anden ret farverig karakter, Colonel Alexander Pope, som er ham, der stiftede Colombia-cykler. Fordi hun satte afsted på en Colombia-cykel, og det er vanvittig god reklame, at den første kvinde til at cykle jorden rundt gør det på en af hans cykler. Så ja. Men der er ikke nogen tvivl om, om hun så tjener alle de penge, som hun skulle i forhold til væddemålet, at så tjente hun en masse penge på det. Så ja, man kan motivtolke hende rigtigt meget, men der er ikke nogen, der ligesom ved, hvad der var rigtigt.

Tore, var hun ligeglad med sandheden, eller var hun blevet skør?

Det lader til, når man læser Peter Zheutlins bog, at hun var fuldstændig ligeglad med sandheden. At det spillede ikke rigtigt nogen rolle. Og hun er også - hvilket er ret vildt - hun er også ligeglad med at blive afsløret i at lyve. Fordi da hun så kommer til USA, der cykler hun faktisk det meste af vejen tilbage til Chicago. Altså, hun når faktisk at cykle cirka 15.000 kilometer, mener man, på den her tur, som i sig selv er en helt vild bedrift. Altså hun kunne have undladt alle løgnene og cyklet på tværs af USA, som hun gjorde, og rejst jorden rundt med dampbåde, og det ville have været en vild historie. Men hun skruer alle de her ting på, og når der er nogen, der ligesom der stiller spørgsmålstejn

ved det, så kalder hun dem fakirer eller siger, at de er bare fulde, og så griner hun og charmerer sig videre. Så hun er helt kølig over det.

Ja, for der må have været nogle kritikere. Der må have været nogle kritikere.

Det er der. Det begynder der mere og mere at komme, fordi de begyndte at kigge på, hvor lang tid hun har været afsted. Så der er avisartikler, hvor hun bliver rost til skyerne, og man kan også se det tidsbillede, der er, at de bruger lang tid på at skrive, hvordan hun ser ud, og hvor pæn hun er, og hvor smilende hun er, og hvor sund hun ser ud. Men der er også kritikere, der mener, at hun er en bedrager. Men det er hun ligeglad med. Det er, som om det betyder ikke så meget. Altså, det siger hun også selv nærmest, at hun giver folk, hvad de gerne vil have. Og der ligger også det i det, at det sælger aviser. Så det kan også godt være, at der er nogle avismænd, der har trykt det, fordi de ved, det er bare en god historie. Det er en rigtig god historie, at den her kvinde nu faktisk er ved at vinde væddemålet. Om det så findes eller ej. Men hun er faktisk inden for tidsrammen. Hun kommer med opdateringer på, hvor mange penge hun har tjent. Og hvor sandt det er, lige præcis hvor meget hun tjener, det ved man så ikke. Men man ved, at hun tjener en masse penge undervejs. Så hun er jo bare en vild historie.

Tore, jeg startede jo med at introducere dig som en, der ved en hel del om de danske verdenscyklister. Hvem var de? Er der nogen af dem, vi også burde give lidt opmærksomhed?

Jamen, det synes jeg. Det er jo, synes jeg, nogle voldsomt interessante karakterer. Det er jo så cirka 30 år senere. Men i 1920'erne, hvor Kai Thorenfelt cykler ud og bliver den første dansker til at cykle jorden rundt og cykler afsted i to et halvt år eller sådan noget og kommer hjem og bliver jo altså også virkelig, virkelig berømt på det i Danmark. Kommer også hjem med vilde historier. Og så i kølvandet på ham er der flere, der sætter ud for at gøre det samme. Der er blandt andet en voldsomt fascinerende historie om en 20-21-årig fyr Polycarpus Lindqvist, der sætter afsted på cykel fra København og skriver rejsebreve hjem til aviser. Og han løber tør for penge, allerede da han når til Wien, og cykler afsted med en pistol og et sæt tøj og ikke så meget andet. Og når faktisk efter et års tid til Indien og ender så med at løbe tør for penge. Og efter halvandet år - ret tragisk - der dør han oppe i Kashmir, hvor der står en lille mindesten efter ham.

Men Tore, bare lige en kommentar til den. Altså efter Polycarpus, som har cyklet fra Danmark til det nordlige Indien og har mødt selveste Henning Haslund-Christensen, den store danske eventyrer...

Ja, ham møder han deroppe.

... som vi også har haft et afsnit med her i Den Yderste Grænse. De møder hinanden dér, inden han dør.

Ja lige netop. De møder hinanden, og Haslund-Christensen skriver om ham senere. Altså, at han møder den unge, friske Polycarpus deroppe. Og det ser man jo tit, altså at det er så stort med de her, der drager ud. Altså, Polycarpus bliver jo inviteret til at bo ved maharajaer i Indien. Altså, de er virkelig verdensstjerner, der sætter ud. Thomas Stevens, som vi har nævnt, altså den første mand, der cyklede jorden rundt, han overvintrede i Teheran på et tidspunkt, og der bor han simpelthen ved shahen. Altså det er shahen, der personligt inviterer ham til at bo ved sig. Så det er ret vildt på det tidspunkt, hvor de sætter ud. Og nu igen Polycarpus. Jeg har cyklet det meste af den vej, han cyklede, så godt nok 70 år senere eller sådan noget. Men jeg kan slet ikke forestille mig, hvordan det var at sætte ud på det tidspunkt. Altså, der er jo steder, de kommer frem, hvor folk de dårligt nok har set cykler før. Det skriver Annie for øvrigt også, at i Indien tror folk, at hendes cykel er en ond ånd, fordi de ikke ved, hvad de skal tro om den. Og det er jo nok en løgn, men det siger alligevel lidt om, hvor fremmed det er. Det har du sikkert også prøvet, Bjørn? At man kommer frem nogle af de her steder, hvor folk har ikke set en cykel med gear endnu. Og her taler vi altså for 20 år siden. Så at være kommet for 100-130 år siden det har bare været vildt.

Tore, er det lidt paradoksalt? Hun rejser ud, fordi hun... Ja, det kan vi måske også diskutere. Hvorfor rejste hun egentlig ud? Var det for at blive berømt? Eller var det som forkæmper for andre kvinder? Jeg har i hvert fald tænkt over det her med, at hun i hvert fald også rejser ud for at vise, at kvinder kan cykle jorden rundt - men så gør hun det ikke.

Nej, i hvert fald ikke hele vejen. Den har jeg også tænkt meget over selvfølgelig. Hun betegner ikke sig selv som feminist og er ikke en af dem, der har været ude at marchere og sådan noget. Men det bliver hun jo. Hun bliver jo et symbol. Og Susan B. Anthony,

som en af de helt store feminister på det tidspunkt, hun nævner hende. Og hun begynder faktisk, da hun kommer hjem, at sige i avisinterviews, at det er på tide, at kvinderne smider korsettet og de lange kjoler, at kvinder skal også have mulighed for at opleve friheden på en cykel og udleve deres drømme. Så selvom der er en del løgne i det, så formår hun jo altså stadigvæk at skubbe ved nogle grænser og gøre noget, som bare er helt vildt på det tidspunkt. Som jeg sagde: Hun kunne faktisk godt have droppet alle løgnene, og så ville hun stadigvæk have været helt vild historie. Men der bliver bare skruet helt vildt op for historierne. Der er masser af overfald.

Og hun udnytter alle de muligheder, der er.

Alle muligheder. Altså, hun ender faktisk med at brække håndledet i et cykelstyrt. Men selv dér skruer hun op for historien. I den næste by fortæller hun, at hun er kørt ind i et pigtrådshegn. Og så en dag senere fortæller hun, at det var en flok vilde grise, der tvang hende vejen. Altså selv når der sker noget, der egentlig er drama i sig selv, så fortæller hun forskellige historier om det. Men hun når jo faktisk jorden rundt i løbet af de 15 måneder og kommer tilbage til Chicago og er blevet er mega kendt på det tidspunkt.

Og så er der fest eller hvad?

Nej, det er netop det underlige: Det er der ikke engang. Hun kommer tilbage til Chicago, og der er lige lidt, der bliver nævnt. Og tager så hjem til sin mand og sine børn, der har ventet i de her 15 måneder på hende. Og så sker der bare ikke rigtig noget. Og det er rigtigt underlige er jo så, at hun bliver faktisk fuldstændig glemt. Det er jo ikke noget internettet på det her tidspunkt. Der er ikke en hukommelse på den måde, så hvis man er ude af avisspalterne, så er der også en fare for at blive glemt. Så der går ikke lang tid, så er hun helt væk og er faktisk glemt i 100 år, indtil Peter Zheutlin, der har skrevet den her bog, så finder ud af, at han hører en nævnt noget om Annie Londonderry og finder så ud af, at det er hans tipoldefars søster. Og finder så Annies barnebarn Mary, som er en gammel kvinde på det tidspunkt, der kan fortælle nogle af de her historier. Men Mary fortæller så også, hvor skrupelløs Annie faktisk har været, fordi da hun kommer hjem, sender hun alle sine børn på katolske kostskoler. Fordi hun skal ikke hjem og stå ved kødgryderne, som hun har været før. Nu er hun blevet Annie Londonderry og har fået den der frihed. Og barnebarnet er rimelig kritisk over for hende og fortæller blandt an-

det, at en af Annies døtre gør oprør mod Annie efter at have været på katolsk kostskole ved at blive nonne. Og så slår Annie hånden af hende, taler aldrig mere til hende i sit liv og brænder alle breve fra hende og holder hende hemmelig for andre folk. Så der er jo noget skruppelløst over hende på en eller anden måde.

Tore, er det et udtryk for den amerikanske drøm? Det her med den fattige - eller jeg ved ikke, om hun var fattig - men immigratkvinden, der bliver verdenskendt?

Jo. Det er det helt sikkert. I den amerikanske drøm der ligger der jo hele den idé om, at du kan rejse til USA, og så kan du ligesom lade din gamle identitet, den du var, blive tilbage og genopfinde sig selv på ny og blive en ny, succesfuld person. Og det er jo så en ny version af det, Annie gør. Hun bor i en lille lejlighed med en masse børn, og de deler lejligheden med brorens søster eller mand og hele deres familie. Så hun bryder jo ud af det dér og har sin egen drøm og sætter sig ud for at realisere den. Og det lykkes hun jo med. Altså, hun bliver jo en anden person. Hun går fra at være Annie Cohen Kopchovsky til at være Annie Londonderry, der er den første kvinde, der rejser jorden rundt på eller med cykel om man vil.

Tore, hvad sker der med hende efter hjemrejsen? Du nævner det her med, at hun sender børnene væk og så videre. Ved vi, hvad der sker bagefter?

Ja, en smule. Hun lader alt det her blive bag sig. Hun skriver en enkelt avisartikel, som så også er fyldt med løgnehistorier. Men hun starter nogle forskellige virksomheder, og hun flytter til New York og bor med sin mand, indtil de bliver gamle, og mister så kontakten med sin ene datter, og de andre børn er rimeligt traumatiserede fra en barndom på de dér katolske kostskoler. Ja, hun bor der, til hun er gammel og dør. Men fortæller så også barnebarnet Mary vilde historier. Hun fortæller blandt andet en historie... Og det siger lidt om, at hendes forhold til sandheden det ikke bare er, når hun er ude som Annie Londonderry, men også derhjemme. For hun fortæller sit barnebarn, at hun havde en tvillingebror, der døde efter et slagsmål med faren, hvor han frøs ihjel på en flod. Og det ved man, det er løgn. Altså, hun havde ikke nogen tvillingebror, men en syv år yngre lillebror, der døde mange år senere af tuberkulose, mener jeg. Så hun forsvinder egentlig, men lever sit liv og fortsætter med at finde på nogle historier. Hun lyder til at have været en vild karakter.

Og det er jo vildt fascinerende, Tore, det her med at alle historier bør være sande eller ikke være sande. At sandheden ikke må stå i vejen for den gode historie. Eller hvad? Hvad tænker du? Hendes bedrift er så stor. Hvorfor skulle det pumpes op så meget?

Ja, det er et godt spørgsmål, hvorfor det skulle pumpes op, fordi hun bliver et forbillede for the new woman, for den nye kvinde. Altså bare det, at hun sætter ud på turen, og at hun gør det i den påklædning, hun gør, det er en vild historie i sig selv. Og jeg er sikker på, at der er mange andre store eventyrere, der har pumpet op for fortællingerne. Særligt på den tid. Man kunne jo ikke sidde derhjemme og faktatjekke det, kan man sige. Altså, man kunne fortælle historierne, og så måtte man tro på det. Jeg ved ikke, hvad der fik hende til at skulle skrue så meget op for det, og det er selvfølgelig lidt en skam. Men det fortæller jo også en historie om en kvinde, der bare var noget ud over det sædvanlige på en eller anden måde, og som skabte den her - Altså som han skriver et sted, Peter Zheutlin, så løb hun ikke hjemmefra for at komme med i et cirkus. Hun gjorde sig selv til et cirkus og rejste jorden rundt. Og det ligger der da noget vildt fascinerende i.

Hvad mener du, vi kan lære af det her i dag, Tore? Kan vi lære noget?

Det synes jeg sagtens. Man kan jo mest af alt lære, at det kan være værd at gå imod de konventioner, der er, og at der vil altid være folk, der siger, at det bør du ikke, eller det må du ikke, eller det er for farligt - og at det kan man sagtens trodse og sætte ud. Så på den måde synes jeg, det er ret forbilledligt, at hun overhovedet sætter ud til at begynde med og gør op med alle de her normer og udfordrer de konventioner, der er. Så det synes jeg sagtens, man kan lære noget af. Det vil man altid kunne lære noget af, ikke bare at tage til nogle af de her på mange måder sociale konstruktioner for givet, men at sætte nogle højere mål og udleve sine drømme. Hvis det her var hendes drøm, så er hun jo lykkedes med det meget godt. Det kan man altid lære af, at man skal gå efter sine drømme.

Og så sagde du indledningsvis, at hun er blevet glemt, men nu er hun jo ved at blive vækket til live igen. Der skulle gå 100 år, og så blev der skrevet en bog om hende. Der er vist også blevet lavet en dokumentarfilm om hende, hvor der er blevet skrevet sang til hende. Jeg ved ikke, om det er sangen, men filmen hedder i hvert fald "The New Woman: Annie Londonderry Kopchovsky." Og den synes jeg, vi skal slutte af med at

høre lidt af, Tore. Så tusind tak for, at du var med i dag, og så kan vi høre musikken derudad.

Jamen, tusind tak for, at jeg måtte komme og fortælle.

...

Den Yderste Grænse er produceret af Kontoret Juhl og Brunse for Nationalmuseet og Radio Loud med Bjørn van Overrim bag lyden. En særlig tak til Bent Jensens og Arktisk Institut, De Kvindelige Eventyreres Klub, David Hoffman, Discovery Channel og National Geographic. Find serien på vorestid.dk eller dér, hvor du normalt finder dine podcasts.